

HATALMI VÁLSÁG ELEFÁNTCSONTPARTON – NEMZETI ÉS NEMZETKÖZI NARRATÍVÁK ÜTKÖZÉSE

Csizmadia Sándor
egyetemi tanár

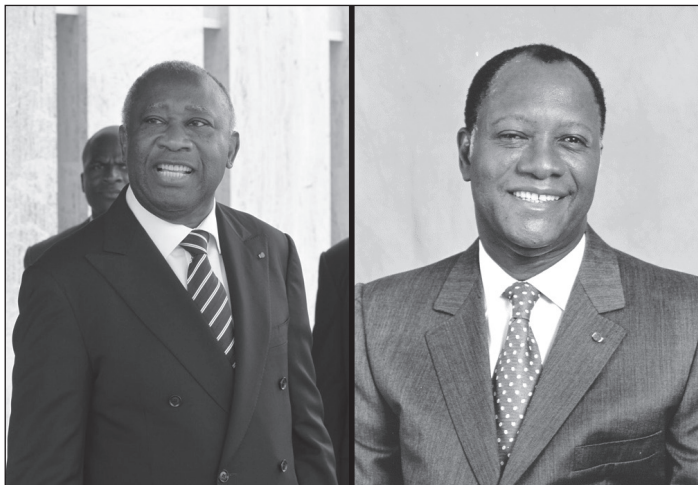
**Budapesti Corvinus Egyetem Társadalomtudományi Kar és
Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar**
sador.csizmadia@gmail.com

2010. december eleje óta két köztársasági elnök (Laurent Gbagbo, Alassane Ouattara) két kormány, két fegyveres erő van Elefántcsontparton. Pro és kontra tüntetések, fegyveres összecsapások zajlanak Abidjan Abobo nevű negyedében és az ország nyugati részén, de az Ouattara-tábor által meghirdetett tunéziai „jázminos forradalom” itt nem vezetett eredményre. Az elmúlt három hónapban a terjedő erőszak következtében csaknem hétszázan vesztették el az életüket, több tízezren menekültek a szomszédos országokba. Bankok zártak be, bankokat államosítottak, az USA és az EU is többféle szankcióval sújtja a Gbagbo-tábort és az országot. A „hatalom jogtalan bitorlójával”, Gbagbóval szemben fegyveres beavatkozást sürgető Nyugat-afrikai Államok Gazdasági Közössége (ECOWAS/CEDEAO), valamint a fegyveres megoldást elvető, de mind megosztottabbá váló Afrikai

Unió kitartóan, ám egyelőre eredménytelenül közvetít a pozíciójában megmegevedett két tábor között. Az arab világban végigsöprő események nyomán az elefántcsontparti „politikai abszurd dráma” kikerült a világsajtó érdeklődésének a homlokteréből, miközben már az ENSZ BT is attól tart, hogy 2002 után újra kitör a korábbinál pusztítóbb polgárháború.

Előzmények

A kakaó-termesztésben világelső, de kőolajjal és földgázzal is rendelkező nyugat-afrikai országban a 2002. őszén kirobbant rövid, ám az ország fizikai kettéosztásához vezető polgárháború után a tízezer ENSZ katona és négyezer, ENSZ felhatalmazással bíró francia katona által felügyelt „sem béke, sem háború” állapota állandósult, melyet 2005-ben a nemzetközi közösség anyagi támogatásával és közreműködésével

Laurent Gbagbo és Alassane Ouattara.

Forrás: !Benin; Pendidikan-Ditambah blog

megszervezett választásokkal kellett volna lezárni.¹ A választásokat azonban – a feltételek hiánya miatt – határozottan kénytelenek elhalasztani. Így az ENSZ BT az Afrikai Unió javaslatára minden esetben egy évvel meghosszabbította az elnöki posztot 2000. október óta betöltő szocialista Laurent Gbagbo mandátumát. Az Elefántcsontparti Népi Front (FPI) vezetője, Laurent Gbagbo az ország első elnökének, Félix Houphouët-Boigny-nak (1960–1993) börtönviselt és franciaországi száműzésben is élő ellenzéke volt, aki a Boigny-féle egypárti, „nem demokratikus” és „nem független” rendszer gyökeres megváltoztatásáért harcolt.

„...a műsorvezető kérdésére, hogy mit tesznek, ha elveszítik a választást, mindketten azt válaszolták: gratulálnak a győztesnek.”

Végül, bár a feltételek még mindig nem voltak optimálisak,² az egyre nagyobb nemzetközi és belső nyomásra 2010. október 31-én megtartották az elnökválasztás első fordulóját, ahol tizennégy jelölt indult. A későbbiek szempontjából is fontos megemlíteni, hogy Nicolas Sarkozy francia köztársasági elnök már

szeptember végén üzenetet küldött a legfajsúlyosabb jelölteknek, melyben azt kérte tőlük, hogy „tartsák tiszteletben a szavazófülkék verdiktjét”, és cáfolva a lábra kapott híreszteléseket, nyomatékosan hangsúlyozta, hogy „Párizsnak nincs jelöltje, egyik tábor mellett sem kötelezi el magát.”³

Az első helyet az „ország teljes szuverenitásáért” kampányoló déli származású keresztény történész, a 66 éves Laurent Gbagbo, „Az elnöki többség” (LMP) baloldali és nacionalista választási koalíció jelöltje szerezte meg (38,06%). Második – az 1995-ben és 2000-ben a választásokból a „nem tiszta elefántcsontparti származása” miatt kizárt – északi származású muzulmán és liberális közgazdász, a „reformokkal és a szakértelemmel” kampányoló 68 éves Alassane Ouattara, a Félix Houphouët-Boigny szellemiségét (Elefántcsontpart a jólét és a béke terrénuma) őrző „Houphouëtista pártszövetség a demokráciáért és a békéért”

(RHDP) jelöltje lett (32,27%). Ouattara 1990–1993 között az ország miniszterelnöke volt. A harmadik hely ugyancsak az RHDP jelöltjének, a déli származású konzervatív és keresztény közigazdásznak, a 76 éves Henri Konan Bédiének jutott (25,24%), aki kampányának középpontjába a „személyes tapasztalatát” állította. Bédié volt pénzügyminiszter, a nemzetgyűlés elnöke, és 1993–1999 között az ország elnöke.⁴ Gbagbóhoz hasonlóan a Köztársasági Demokratikus Tömörülés (RDR) elnöke, Alassane Ouattara és az Elefántcsontparti Demokratikus Párt (PDCI) elnöke, Henri Konan Bédié is élt franciaországi száműzetésben, ahol Jacques Chirac francia köztársasági elnök javaslatára 2005. májusban létrehozták az RHDP-t, s ezzel elvileg pontot tettek az 1990-es években a paroxizmusig fokozódó személyes ellenségeskedésekre, a hagyományos „dél-észak” (keresztény-muzulmán, akan-diula) ellentétre, s lehetőséget teremtettek a hatalom viszszerzésére Laurent Gbagbótól.

Az elnökválasztás két fordulója között

A két forduló között az RHDP elnökének is megválasztott „nagy vesztes” Henri Konan Bédié – hogy saját pártja (PDCI) megmeneküljön a szét-eséstől⁵ és újra esélyt kapjon a hatalomban való részvételre –, arra szólította fel híveit, hogy a második fordulóban Alassane Ouattarára szavazzanak. Ezt az egyébként logikus, a párt-szövetség lényegéből következő lépést követte az RHDP három másik, az első fordulóban néhány százalékos eredményt elérő jelöltje is. Az RHDP-hez közel álló újságok a szavazatok mecha-

nikus összeadása alapján a címlapjukon közölték a második forduló biztosnak vehető eredményét, mely szerint a győzelmet a Gbagbo által a kampányban a „külföld jelöltjének” minősített Alassane Ouattara (60%) szerzi meg. Gbagbo kampánystábjába, bár a többször ismétlődő közvéleménykutatási adatok alapján ugyancsak biztosra vette a győzelmet, a kampányt arra fókuszálta, hogy minél több Bédié-szavazót csábítson el Ouattarától. Ez annál is inkább megvalósítható törekvésnek tűnt, mert sokan bejelentették az akanok közül, hogy nem követik Bédié elnök szavazási utasítását, hiszen korábban éppen ő sulykolta beléjük, hogy Ouattara idegen (és északi vagy muzulmán). Gbagbo választási stábjának a másik törekvése pedig az volt, hogy további északi muzulmán szavazókat is megnyerjen. Erre a várakozásra alapot adott például az ország északi részén fekvő nagyvárosban, Korhogoban háromszáz volt fegyveres muzulmán lázadó ünnepélyes csatlakozása Laurent Gbagbóhoz.⁶ A győzelem lázában égő Gbagbo és Ouattara hívek folyamatosan össze-csaptak egymással, a feszültség ismételten magasra szökött az ország különböző pontjain. A feszültséget azonban nagymértékben csökkentette a jelöltek között lezajlott kétórás televíziós vita, amely barátságos hangulatban, tárgyszerű légkörben zajlott, s a műsorvezető kérdésére, hogy mit tesznek, ha elveszítik a választást, mindketten azt válaszolták: gratulálnak a győztesnek.⁷

Az eredményhirdetés ténye

Az elnökválasztás második fordulója 2010. november 28-án zajlott. Mind-

két tábor azzal vádolta egymást, hogy egyes északi vagy nyugati megyékben a másik érdekében súlyos csalások, visszaélések történtek, lényegében számos szavazóhelyiségben megakadályozták, hogy voksolhassanak az emberek. Bár a Független Választási Bizottság (CEI) előzetesen másnapra ígért ideiglenes eredményt, a testület elnöke, Youssouf Bakayoko (PDCI) volt külügyminiszter az erősödő külföldi és hazai követelések hatására csak december 2-án jelentette be, hogy a győzelmet Alassane Ouattara szerezte meg (54,1%). Ezt az eredményt felülírta az Alkotmánytanács, melynek elnöke, Paul Yao N'Dré másnap Laurent Gbagbót hirdette ki legális győztesnek (51,35%). Ezt követően a választások eredményének hitelesítésével is megbízott Young-jin Choi, aki 2007. október óta az ENSZ főtitkár elefántcsontparti képviselője, az elefántcsontparti ENSZ

misszió (ONUCI) vezetője egy sajtótájékoztató keretében közölte, hogy a Paul Yao N'Dré által kihirdetett hivatalos eredmény „nem felel meg a valóságnak.”⁸ Emiatt a CEI elnöke által bejelentett ideiglenes eredményt, azaz Alassane Ouattara győzelmét ismerte el véglegesnek. E lépést követően Franciaország, az Egyesült Államok, az EU, az ENSZ főtitkár, az Afrikai Unió, a CEDEAO, egyszóval – néhány ország kivételével – a nemzetközi közösség nagy része Alassane Ouattarát ismerte el megválasztott elnöknek és kérte, majd követelte Laurent Gbagbo távozó elnököt, hogy fogadja el az ellenfele győzelmét.

A nemzetközi közösség kérése és követelése ellenére azonban Laurent Gbagbót december 4-én ünnepélyes keretek között beiktatták államfőnek az elnöki palotában. Alassane Ouattara pedig „elnöki minőségében” tette le

Ellenzéki tüntetők Abidjanban. Forrás: Luc Gnago/Reuters

az egyik szállodában (Golf Hotel) az esküt. Guillaume Soro, aki 2007 óta volt Laurent Gbagbo miniszterelnöke, kormányának lemondását Alassane Ouattarának nyújtotta be, aki azonnal megbízta őt kormányalakítással. Laurent Gbagbo pedig Gilbert Aké N'Gbót, az abidjani egyetem közgazdász professzorát nevezte ki miniszterelnöknek.

A politikatörténetben szokatlan helyzet állt elő, melynek az eredményhirdetés módja teremtette meg az alapját. Másfelől a nemzetközi narratívák (Gbagbo jogtalanul bitorolja a hatalmat; azonnal távoznia kell a hatalomból; Gbagbót fegyverrel kell eltávolítani a hatalomból; az egykori demokrata diktátorra vált, stb.), valamint a nemzeti narratívák (megsértették Elefántcsontpart alkotmányát, törvényeit, szuverenitását; nemzetközi összeesküvés zajlik az ország ellen, stb.) ütközésének a feltételeit. Ezért röviden meg kell vizsgálni, hogy a fent említett instanciák tettek-e jog-, törvény- és előírásellenes lépéseket, melyekből a „nemzeti tábor” és a „nemzetközi közösség” is meríthetett.

Az eredményhirdetés jogi anomáliái

A 2000 óta hatályos elefántcsontparti alkotmány vonatkozó cikke szerint a Független Választási Bizottság feladata a „választások megszervezése és felügyelete”. A CEI szervezetére, összetételére, hatáskörére és működésére vonatkozó törvény egyik cikke szerint, mely kiegészül a 2008-ban módosított választójogi törvény 59. cikkével, a CEI-nek három nap áll rendelkezésére, hogy ideiglenes eredményt hirdessen és eljuttassa a választási jegyzőkönyveket

a bizonyító iratokkal együtt az Alkotmánytanácsnak, hogy az ezek figyelembevételével döntsön a hozzá benyújtott vitatott ügyekben, majd végső, megfellebbezhetetlen eredményt hirdessen. Ezt az eljárási rendet az első fordulóban betartották.

2010. december elsején fél órával a CEI-nek a törvényben megszabott három napos határidő lejárta előtt, Youssouf Bakayoko elnök kijelentette az elefántcsontparti televízióban, hogy az ideiglenes eredményeket a bizottság konszenzus hiányában még nem erősítette meg és így ő nem hozhatja nyilvánosságra azokat.⁹

Másnap délután azonban a CEI elnöke a Független Választási Bizottság székházából átment a Golf Hotelbe, hogy bejelentse az ideiglenes eredményeket, s ezzel több ponton megsértette a választójogi törvényt. A Golf Hotel ugyanis Alassane Dramane Ouattara jelölt kampányának a központja volt. A CEI elnöke tehát megsértette a jelöltek egyenlőségének az elvét, ami azt jelenti, hogy az „ideiglenes eredmények kihirdetése” nem a CEI székházában, semleges helyen történt, hanem az egyik jelölt kampányának a főhadiszállásán. Ezzel Youssouf Bakayoko feladta az önmagára, mint egy független közigazgatási szerv elnökére kötelező pártatlanság elvét is. Továbbá, a választójogi törvény 59. cikke is sérelmet szenvedett, mert az azt írja elő, hogy a CEI elnöke az „ideiglenes eredményeket a jelöltek képviselői jelenlétében tartozik kihirdetni”. Az LMP (Gbagbo) képviselőit azonban nem hívták meg az eseményre, miként az elefántcsontparti média képviselőit sem. A bejelentés címzettje is problé-

mákat vetett fel, hiszen azok nem az elefántcsontparti választók, hanem a hotelbe érkező francia és amerikai nagykövet, az ENSZ főtitkár különmegbízottja, valamint a 2007-től az elefántcsontparti válságban közvetítő Blaise Compaoré, burkina fasoi elnök képviselője és kizárólag a francia média tudósítói voltak.¹⁰ (A címzettek összetétele is alapot adott a Gbagbo-tábornak, hogy az Elefántcsontpart elleni, Nicolas Sarkozy francia köztársasági elnök által összehangolt összeesküvésről beszéljen).

„Mbeki jelentése ellenére az Afrikai Unió az ENSZ-t, az Európai Uniót, a CEDEAO-t, Washingtont és Párizst követte, s nyomást gyakorolt Gbagbóra, hogy sürgősen adja át a hatalmat Ouattarának.”

De milyen okok játszottak ténylegesen abban szerepet, hogy a CEI elnöke megjelent a Golf Hotelben? Először is, kétségtelen, hogy 2010. november 30-án a nemzeti televízió stúdiójában, amikor a CEI szóvivője, Yacouba Bamba elkezdte ismertetni adásban a részeredményeket, a választási bizottság egyik, Laurent Gbagbo pártja által delegált tagja (Damana Pikas) kitépte a szóvivő kezéből a papírokat, miközben azt kiabálta, hogy az eredményeket a bizottság még nem erősítette meg egyhangúlag. (Az adás be is fejeződött). Ezt követően a Gbagbóhoz hű csendőrök és egyéb fegyveresek lepték el a CEI székházát, akik nyomást akartak gyakorolni a Független Választási Bizottságra. Youssouf

Bakayoko tehát nem találta többé biztonságosnak a CEI székházát, s ezért ment át a Golf Hotel biztonságos épületébe, melyet ENSZ katonák őriztek.¹¹ (Youssouf Bakayoko néhány nap múlva nem világos körülmények között Franciaországba távozott, s azóta is ott él).

Az alkotmány rendelkezése szerint választások alkalmával az Alkotmánytanács elnökének a tisztje a végleges és megfellebezhetetlen eredményt kihirdetni. Az Alkotmánytanácsnak a törvényes előírások szerint hét nap áll rendelkezésre, hogy alaposan kivizsgálja az esetleges választási csalásokat. Ouattara tábora nem, Gbagbo tábora azonban benyújtott számos panaszos esetet. Paul Yao N'Dré, az Alkotmánytanács elnöke azonban már huszonnégy órán belül nyilvánosságra hozta a végleges eredményeket, úgy, hogy hét északi, Alassane Ouattarának kedvező megyében teljes mértékben megsemmisítette az eredményeket (hatszáz ezer szavazatot), s így Laurent Gbagbo javára bilent a mérleg. Ezzel az Alkotmánytanács elnöke is megsértette a 2008-ban módosított választójogi törvényt, melynek 64. cikke úgy rendelkezik, hogy ha súlyos, az eredményeket nagymértékben befolyásoló szabálytalanságok történnek (márpedig hatszáz ezer megsemmisített szavazat elvileg erre utal), akkor az Alkotmánytanács elnökének nem a győztes személyét kell bejelentenie, hanem érvényteleníteni kell az elnökválasztás eredményét, s negyvenöt napon belül új választásokat kell kiírni.¹² Azt nem lehet tudni, hogy az Alkotmánytanács pontosan miért így járt el, s csak valószínűsíthető, hogy a hatszáz ezer szavazat megsemmisítése

Ezrek hagyják el a fővárost az egyre véresebb összecsapások miatt. Forrás: Luc Gnago/Reuters

indokolatlan volt, de ebben az összefüggésben utalni kell például arra az esetre, amikor a köztársasági elnök 2010. januárjában feloszlatta a Független Választási Bizottságot, mert annak akkori elnöke, Robert Mambé Beugré (PDCI) 429 000 illetéktelen nevet akart utólagosan „rácsempészni” a végleges, a pártok képviselői által jóváhagyott választói névjegyzékre.¹²

A helyzetet bonyolította és a hat-százézer szavazat megsemmisítésének indokolatlan voltára vonatkozó feltevésünket mintha igazolta volna, amikor Paul Yau N'Dré bejelentését követően „színre lépett” az ENSZ főtitkár képviselője, Young-jin Choi. Erre az ENSZ BT 1765. sz. határozata, illetve az elefántcsontparti szemben álló felek által Pretoriában 2005-ben aláírt, az ENSZ határozattal összhangban álló békeegyezmény hatalmazza fel. Az egy-

mással szemben rendkívül bizalmatlan elefántcsontparti politikusok a 2005-re tervezett választás előtt elfogadták, hogy az ENSZ főtitkár különmegbízottja (akkor a svéd Pierre Schori volt) certifikálja a választások eredményét, s így az Alkotmánytanács helyett ő lett a végső instancia a választások hiteles eredménye tekintetében. (A 2010. októberi választás első fordulója után is ez volt a sorrend, s senki nem vitatta.)

A dél-korai diplomata úgymond a Független Választási Bizottság mellett foglalt állást, amikor véglegesítette az elnöke által közölt ideiglenes eredményeket, s így dezavualta az Alkotmánytanácsot. Az ONUCI saját választást ellenőrző rendszerére hivatkozó Young-jin Choi a december 3-i nyilatkozatában azt állította: „Mégha az Alkotmánytanács az 'Elnöki többség' minden panaszát is kivizsgálná a jegyzőköny-

vek, vagy a leadott szavazatok alapján, az sem változtatna a CEI elnöke által december 2-án kihirdetett eredményen, csak megerősítené Alassane Ouattara elnökjelölt választási győzelmét.¹⁴

Ezek szerint a legitim, a győzelmet a szavazófülkékben megszerző köztársasági elnök, Alassane Ouattara, a legális, az Alkotmánytanács elnöke által kihirdetett köztársasági elnök, Laurent Gbagbo lett, s a patthelyzet feloldására beindult az afrikai közvetítő gépezet.

Két figyelemre méltó megállapítást tett André Janier, aki 2005–2008 között volt Franciaország elefántcsontparti nagykövete egy tavaly decemberi interjújában. Gbagbóval kapcsolatban azt mondta: „Úgy tűnik, hogy inkább Gbagbo környezete, mint ő maga ragaszkodik a hatalomhoz [...] mert Afrikában a hatalom a gazdagságot jelenti”. A volt nagykövet másik megállapítása a válság megoldására vonatkozik: „Szerintem a válságból kivezető út csak Afrikából jöhet.”¹⁵

Epilógus

Afrikai közvetítőként elsőként Thabo Mbeki, volt dél-afrikai elnök érkezett 2010. december 4-én „sürgősségi megbízással” az Afrikai Unió felkérésére Abidjanba,¹⁶ ahol találkozott Laurent Gbagbóval és Alassane Outtarával, valamint Youn-jin Choi-jal. Mbeki, aki kezdeményezője volt az „afrikai megoldást az afrikai problémákra” elvnek, 2004–2006 között már közvetített az elefántcsontparti konfliktusban, de az „Új Erők” a második évben a Gbagbo elnök iránti elfogultsággal vádolták. Mindenesetre 2005-ben a pre-torai egyezmény megszületése az ő

nevéhez fűződik, amelyben az elefántcsontparti felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy „befejezik az ellenségeskedést”. Ezúttal Abidjanból való elutazása előtt azt nyilatkozta, hogy jelentést készít az AU Bizottsága számára, amely erre a jelentésére akarja építeni az elefántcsontparti poszt-elektorális válság megoldását célzó stratégiáját.¹⁷

A dél-afrikai The Times című újság 2011. január 24-én megjelentetett egy dokumentumot, mely szerint Thabo Mbeki tavaly decemberben óvott attól, hogy „diabolizálják” a Gbagbo-tábort. Az Afrikai Unió Bizottságának készített jelentésében leszögezte: „A jelenlegi válság nem az angyalok és a démonok konfliktusából származik”, s elhatárolta magát azoktól a követelésektől, hogy Laurent Gbagbo távozzon a hatalomból. „Az egyetlen, amit tehetünk az elefántcsontparti válság megoldására, ha meggyőzzük Gbagbót és Ouattarát, hogy tárgyaljanak”, és figyelmeztetett egy „pusztító háború” veszélyére, ha nem jön létre kettejük dialógusa. Nem javasolta nyíltan, de egy nemzeti egységkormány mellett tette le a voksát. Mbeki jelentése ellenére az Afrikai Unió az ENSZ-t, az Európai Uniót, a CEDEAO-t, Washington és Párizst követte, s nyomást gyakorolt Gbagbóra, hogy sürgősen adja át a hatalmat Ouattarának, mert a hatalom megosztásáról szó sem lehet.¹⁸ Ezt közvetítette kétszeri próbálkozása során az Afrikai Unió második mediátora, Raila Odinga, kenyai miniszterelnök, miközben a nigériai elnök, Jonathan Goodluck által elnökölt CEDEAO december 24-étől azzal fenyegette Gbagbót, hogy fegyverrel kényszeríti ki a távozását. Ám lassanként törésvonalak keletkez-

ENSZ békefenntartók Ouattara tüntető szimpatizánsai között.

Forrás: Issouf Sanogo/AFP/Getty Images

tek az afrikai politikusok között. John Atta-Mills ghánai elnök bejelentette, hogy katonai akcióban Ghána nem vesz részt. Dos Santos angolai elnök közölte, hogy kormánya Gbagbót támogatja. Már a Gbagbo azonnali távozását követelő, majd „diplomáciai elszigeteléssel”, „gazdasági embargóval” fenyegető Raila Odinga is fontosnak tartja a Gbagbo és Ouattara közötti párbeszédet.¹⁹ A kenyai miniszterelnök sikertelen közvetítése után az Afrikai Unió egy „elnöki panelt” állított fel, melynek tagjai a mauritániai, a burkina fasoi, a csádi, a tanzániai és a dél-afrikai elnök. Az „elnöki panel” már járt Elefántcsontparton, s most dolgozik a konfliktus megoldását célzó javaslatán. Egyébként Jacob Zuma dél-afrikai elnök január 21-én kijelentette, hogy szükség van a nézőpont megváltoztatására: ”Valami mást kell csinálnunk, mint az egyik vezető távozását követelni.”²⁰

Mindenesetre Jean Ping, az Afrikai Unió Béke és Biztonsági Tanácsának elnöke március 5-én Abidjanban meghívta Laurent Gbagbót, Alassane Ouattarát és Paul Yao N’Drét, hogy vegyenek részt a bizottság március 10-én Addisz-Abebában tartandó ülésén.

Alassane Ouattara elutazott az etióp fővárosba, Paul Yao N’Dré nem, Laurent Gbagbo viszont az FPI elnökével, Pascal Affi N’Guessannal és külügyminiszterével, Alcide Djédével képviseltette magát. Ouattara elutazása után a Gbagbo-kormány repülési tilalmat rendelt el az ONUCI és a Licorne számára, hogy megakadályozza Alassane Ouattara visszatérését, akit az ENSZ helikoptere szállított el a Golf Hotelből. Az ONUCI és a francia kormány szövívője bejelentette, hogy „érvénytelennek és meg nem történtnek” tekinti a Gbagbo-kormány tilalmát.

Addisz Abebában az „elnöki panel” azt javasolta az Afrikai Uniónak, hogy ismerje el a nép által megválasztott elnöknek Alassane Ouattarát, s az elefántcsontparti felek kezdjenek tárgyalásokat egy egységkormány létrehozásáról. A Gbagbót képviselő Affi N’Guessan azonnal „elfogadhatatlannak” nyilvánította a javaslatot, mert az Young-jin Choi eredményhirdetésére épített.²¹ (Valójában az „elnöki panel” az Alkotmánytanács elnökének szervezetét önkényesen megsemmisítő, új eredményre vezető eljárására épített). Alcide Djédé még határozottabban fogalmazott a nemzetközi sajtó képviselőinek: ”Soha nem fogadunk el olyan javaslatot, amely Gbagbo elnök lemondását írja elő, mert ő Elefántcsontpart megválasztott vezetője.”²²

Alassane Ouattara szintén egyértelmű nyilatkozott: ”Néhány nap múlva kézbe vesszük a dolgokat és Gbagbo távozni fog.”²³

Alea iacta est...

Jegyzetek

- 1 Ld.: Csizmadia Sándor (2008): Az elefántcsontparti válságfolyamat körtana: 2000–2008. *Afrika Tanulmányok*. 2008. II.évf., 2. sz., 30–40. o.
- 2 A volt lázadók egy része, annak ellenére, hogy vezetőjük és a hatalom valamit az ellenzéki pártok képviselői között aláírt több békeegyezmény is előírta, nem tette le a fegyvert az ország északi részének több pontján, nem volt hajlandó sem az egységes nemzeti hadseregbe integrálódni, sem a polgári életben helyet keresni magának, inkább őrizte azokat a privilégiumokat, melyeket az illegális kereskedelem biztosított számukra.
- 3 Election présidentielle – Le message de Sarkozy à Gbagbo, Bédié et ADO. L’Inter, 2010. szeptember 28. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 5.)
- 4 Henri Konan Bédié az „elefántcsontpartiság” (ivoirité) kulturális és gazdasági tartalmú identitás-fogalmának a politika és a jog területére – az idegenek és az ország északi részén élő muzulmán lakosság és képviselője, Alassane Ouattara ellenében – való átvitelével kaotikus állapotokat idézett elő Elefántcsontparton. A terror légkörének és Bédié hatalmának 1999. decemberben egy katonai hatalomátvétel vetett véget.
- 5 Az RHDP kampányában szerepet vállaló Henriette Bédié, Henri Konan Bédié felesége az egyik nagygyűlésen drámai hangon hozta a kanallátogatás tudomására, hogy ha az RHDP elveszíti a második fordulót, a PDCI eltűnik a sülyesztőben. Ld. [Abidjan.net](http://www.abidjan.net), 2010. november 25. <http://news.abidjan.net/presse/lenouveaureveil.htm> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 6 300 ex-rebelles rejoignent Gbagbo. [Abidjan.net](http://www.abidjan.net), 2010. augusztus 8. <http://news.abidjan.net/presse/notrevoie.htm> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 7 Débat télévisé: Gbagbo et Ouattara font retomber la pression. *Jeune Afrique*, 2010. november 27. <http://www.jeuneafrique.com> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 8 ONUCI: Le chef de l’ONU certifie la victoire du candidat Alassane Ouattara-Compte tenu du point de presse du Représentant spécial de l’ONU pour la Côte d’Ivoire. [Abidjan.net](http://www.abidjan.net), 2010. december 3. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 9 Analyse de l’actualité électorale en Côte d’Ivoire. [Abidjan.net](http://www.abidjan.net), 2011. február 23. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 10 Uo.
- 11 Youssouf Bakayoko, Président de la Commission électorale (CEI): ”Ouattara a bien été élu”. *Le Parisien*, 2011. január 2.
- 12 Télé Gbagbo vous parle... *Jeune Afrique*, 2010. december 22. <http://www.jeuneafrique.com> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 13 Guy Labertit (2010): Côte d’Ivoire sur le sentier de la paix. Ed. Autres Temps, Marseille. 13. o.

- 14 ONUCI: Le chef de l'ONUCI certifie la victoire du candidat Alassane Ouattara-Compte tenu du point de presse du Représentant spécial de l'ONU pour la Côte d'Ivoire. Abidjan.net, 2010. december 3. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 15 André Janier: "La sortie de la crise ivoirienne ne pourra venir que de l'Afrique". Az interjút készítette: Catherine Gouésset. L'Express, 2010. december 21. <http://www.lexpress.fr> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 16 Arrivée de Thabo Mbeki pour une „mission d'urgence". Abidjan.net, 2010. december 5. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 17 Thabo Mbeki: "L'Union africaine attend mon rapport". Abidjan.net, 2010. december 7. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 18 Côte d'Ivoire: Mbeki refusait en décembre „diaboliser" Gbagbo. Abidjan.net, 2011. január 24. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 19 Odinga croit aux chances d'un dialogue directe Gbabo-Ouattara. Abidjan.net, 2011. január 18. <http://news.abidjanabidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 20 Côte d'Ivoire: Mbeki refusait en décembre „diaboliser" Gbagbo. Abidjan.net, 2011. január 24. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 4.)
- 21 Propositions du panel de l'UA, hier à Addis Abeba/Affi N'Guessan (représentant de Laurent Gbagbo): "C'est inacceptable". Abidjan.net, 2011. március 11. <http://www.abidjan.net/journaux/soirinfo.asp> 2011 (letöltés ideje: 2011. március 12.)
- 22 Le camp Gbagbo refuse tout partage du pouvoir. Le Monde, 2011. március 10. <http://www.lemonde.fr> (letöltés ideje: 2011. március 12.)
- 23 Alassane Ouattara, après la réunion du Conseil de paix et de sécurité: "Dans quelques jours, nous reprendrons les choses en main et Gbagbo partira". Abidjan.net, 2011. március 12. <http://www.abidjan.net> (letöltés ideje: 2011. március 12.)

A biztonság ösvényein.

Az új generáció biztosítója.

Vadászati jogvédelem biztosítás*

- Segítünk érvényesíteni jogait és jogos követeléseit
- Kártérítési jogvédelem
- Büntető és szabálysértési jogvédelem
- Közigazgatási jogvédelem
- 24 órás jogi tanácsadás

Az első 1000 szerződő vadász-elsősegély felszerelést kap ajándékba!*

www.uniqa.hu

UNIQA

* A tájékoztatás nem teljes körű, bővebb információ honlapunkon (www.uniqa.hu) található, vagy érdeklődjön kirendelt ügynökeinken. Az elsősegély/felszerelés tartalmazza: tyoráskötöző fűzőt, 11. vágott mull lap, vizálló sebtaszit, fertőtlenítő folyadék, kullancsriasztó csipeszt.

Superbrands

Magyar Olimpiai Csapat Hivatalos Támogatója

Az UNIQA Biztosító Zrt. a Magyar Olimpiai Csapat Hivatalos Támogatója